

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ I

PRAWNE I NAUKOWE PODSTAWY PRAKTYKI PIELĘGNIARSKIEJ

1. Podstawy prawne wykonywania zawodu pielęgniarki — Maria Kózka	17
2. Zastosowanie badań naukowych w praktyce zawodowej pielęgniarki — Maria Kózka	19
3. Procedury jako element jakości opieki zdrowotnej — Lucyna Płaszewska-Żywko	21
4. Klasyfikacja procedur pielęgniarskich — Maria Kózka	25
5. Metodologia opracowania procedur pielęgniarskich — Maria Kózka	29
6. Zmiana bielizny osobistej choremu leżącemu — Anna Majda	33

CZĘŚĆ II

PROCEDURY PODSTAWOWE

6. Zabiegi higieniczne	35
Wprowadzenie — Anna Majda	37
6.1. Prześcielenie łóżka choremu leżącemu — Anna Majda	38
6.2. Zmiana bielizny pościelowej choremu leżącemu — Anna Majda	44
6.3. Zmiana bielizny osobistej choremu leżącemu — Anna Majda	49
6.4. Kąpiel chorego w łóżku — Anna Majda	53

6.5.	Kąpiel chorego w wannie — <i>Anna Majda</i>	61
6.6.	Kąpiel chorego pod prysznicem — <i>Anna Majda</i>	64
6.7.	Mycie głowy ciężko choremu — <i>Joanna Zalewska-Puchała</i>	68
6.8.	Toaleta jamy ustnej u ciężko chorego — <i>Joanna Zalewska-Puchała</i>	74
6.9.	Kąpiel noworodka — <i>Joanna Zalewska-Puchała</i>	80
6.10.	Kąpiel niemowlęcia — <i>Joanna Zalewska-Puchała</i>	86
6.11.	Toaleta kikuta pępowinowego — <i>Krystyna Twarduś</i>	89
6.12.	Toaleta pośmiertna — <i>Joanna Zalewska-Puchała</i>	93
7.	Przemieszczanie/układanie chorego	97
	Wprowadzenie — <i>Ewa Ziarko</i>	97
7.1.	Przemieszczenie i ułożenie chorego na wózku leżącym — <i>Iwona Bodys-Cupak</i>	99
7.2.	Przemieszczenie i ułożenie chorego na wózku inwalidzkim — <i>Iwona Bodys-Cupak</i>	102
7.3.	Ułożenie chorego w pozycji wysokiej — <i>Iwona Bodys-Cupak</i>	105
7.4.	Ułożenie chorego na boku — <i>Ewa Ziarko</i>	107
7.5.	Ułożenie chorego z porażeniem na boku — <i>Ewa Ziarko</i>	110
7.6.	Sadzanie chorego w łóżku — <i>Ewa Ziarko</i>	113
7.7.	Pomaganie choremu przy wstawaniu z łóżka i pionizacji — <i>Ewa Ziarko</i>	115
8.	Karmienie	117
	Wprowadzenie — <i>Elżbieta Walewska</i>	117
8.1.	Zgłębnikowanie żołądka — <i>Anita Orzeł-Nowak</i>	118
8.2.	Karmienie chorego przez zgłębnik żołądkowy — <i>Elżbieta Walewska</i>	124
8.3.	Karmienie chorego przez gastrostomię — <i>Elżbieta Walewska</i>	128
8.4.	Karmienie chorego przez mikrojejunostomię igłową — <i>Elżbieta Walewska</i>	133
9.	Wydalenie	137
	Wprowadzenie — <i>Anna Majda</i>	137
9.1.	Lewatywa — <i>Anna Majda</i>	138
9.2.	Wlewka doodbytnicza przeczyszczająca — <i>Anna Majda</i>	145
9.3.	Kroplowy przyspieszony wlew doodbytniczy przeczyszczający — <i>Anna Majda</i>	148
9.4.	Oczyszczenie przewodu pokarmowego preparatem Fortrans — <i>Maria Kózka</i>	152
9.5.	Założenie suchej rurki doodbytniczo — <i>Anna Majda</i>	155
9.6.	Cewnikowanie pęcherza moczowego — <i>Anna Majda</i>	158
9.7.	Bilans płynów — <i>Agata Reczek</i>	170

10. Bandażowanie — *Bogumiła Baran-Osak* 173

Wprowadzenie	173
10.1. Bandażowanie głowy	174
10.1.1. Bandażowanie czoła i potylicy	175
10.1.2. Przyłbica	176
10.1.3. Uździenica	177
10.1.4. Czapka Hipokratesa	178
10.2. Bandażowanie oka, ucha, nosa, brody	180
10.2.1. Bandażowanie oka	181
10.2.2. Bandażowanie ucha	182
10.2.3. Proca nosa	183
10.2.4. Proca brody	184
10.3. Bandażowanie kończyny górnej	185
10.3.1. Bandażowanie kciuka pełne	186
10.3.2. Opatrunek łokcia żółwiowy rozbieżny	187
10.3.3. Opatrunek łokcia żółwiowy zbieżny	188
10.3.4. Opatrunek dłoni wstępujący pełny	189
10.3.5. Opatrunek dłoni zstępujący niepełny	190
10.3.6. Bandażowanie ramienia i stawu barkowego — opatrunek wstępujący	191
10.3.7. Bandażowanie kończyny górnej i klatki piersiowej — opatrunek Dessaulta	192
10.4. Bandażowanie kończyny dolnej	194
10.4.1. Opatrunek stopy wstępujący pełny	195
10.4.2. Opatrunek stopy zstępujący niepełny	195
10.4.3. Opatrunek pięty żółwiowy rozbieżny	195
10.4.4. Opatrunek uda i stawu biodrowego zstępujący	196
10.4.5. Opatrunek pośladka wstępujący i zstępujący	196
10.5. Bandażowanie klatki piersiowej	197
10.5.1. Opatrunek podtrzymujący piersi jednostronny	198
10.5.2. Opatrunek grzbietu pleców i piersi — gwiazda pozioma	199
10.6. Bandażowanie brzucha	200
10.7. Wybrane techniki zakładania siatkowych rękawów opatrunkowych	202
10.7.1. Zakładanie siatkowego rękawa opatrunkowego na palec	203
10.7.2. Zakładanie siatkowego rękawa opatrunkowego na dłoń	204
10.7.3. Zakładanie siatkowego rękawa opatrunkowego na stopę	205

CZĘŚĆ III PROCEDURY PROFILAKTYCZNE 207

11. Usprawnianie lecznicze w zakresie układu oddechowego 209

Wprowadzenie — <i>Zofia Kłapa</i>	209
11.1. Gimnastyka oddechowa — <i>Zofia Kłapa</i>	210
11.2. Oklepywanie klatki piersiowej — <i>Zofia Kłapa</i>	213
11.3. Masaż pleców i pośladków — <i>Zofia Kłapa</i>	215
11.4. Toaleta drzewa oskrzelowego — <i>Maria Kózka</i>	218

11.5. Nebulizacja chorego wentylowanego mechanicznie — <i>Katarzyna Wojnar-Gruszka</i>	221
12. Profilaktyka zakażeń	225
Wprowadzenie — <i>Marta Kowalewska</i>	225
12.1. Higieniczne mycie rąk — <i>Elżbieta Walewska</i>	226
12.2. Chirurgiczne mycie rąk — <i>Lucyna Ściśło</i>	229
12.3. Dekontaminacja rozlanych płynów zakaźnych — <i>Marta Kowalewska</i>	233
12.4. Postępowanie z niebezpiecznymi ostrymi odpadami szpitalnymi — <i>Marta Kowalewska</i>	235
12.5. Postępowanie po ekspozycji na krew lub inny materiał potencjalnie zakaźny — <i>Marta Kowalewska</i>	237
CZĘŚĆ IV	
PROCEDURY DIAGNOSTYCZNE	239
13. Badania	241
Wprowadzenie — <i>Agata Reczek</i>	241
13.1. Pobieranie krwi z żyły do badań biochemicznych — <i>Iwona Malinowska-Lipień</i>	242
13.2. Pobieranie krwi z linii tętniczej — <i>Lucyna Płaszewska-Żywko</i>	247
13.3. Pobieranie krwi włóśniczkowej na gazometrię — <i>Agata Reczek</i>	250
13.4. Pobieranie krwi na posiew — <i>Ewa Kawalec</i>	254
13.5. Oznaczenie stężenia glukozy we krwi u dzieci metodą paskową — <i>Grażyna Cepuch</i>	259
13.6. Oznaczenie stężenia ketonów w moczu u dzieci metodą paskową — <i>Grażyna Cepuch</i>	263
13.7. Pobieranie moczu na badanie ogólne — <i>Krystyna Twarduś</i>	267
13.8. Pobieranie płwociny do badań — <i>Mieczysława Perek</i>	270
13.9. Pobieranie wymazu z gardła — <i>Mieczysława Perek</i>	275
13.10. Pobieranie wymazu z nosa — <i>Krystyna Twarduś</i>	279
13.11. Pobieranie wymazu z odbytu — <i>Krystyna Twarduś</i>	282
13.12. Pobieranie wymazu z rany powierzchniowej lub z owrzodzenia — <i>Elżbieta Walewska</i>	286
13.13. Pobieranie kału na krew utajoną — <i>Agata Reczek</i>	290
13.14. Pobieranie kału na bakteriologię — <i>Agata Reczek</i>	293
13.15. Skórny test alergiczny — <i>Krystyna Twarduś</i>	297
13.16. Pobieranie potu metodą jontoforezy pilokarpinowej — <i>Mieczysława Perek</i>	302
14. Pomiary	307
Wprowadzenie — <i>Agata Reczek</i>	307
14.1. Pomiar tętna — <i>Anna Majda</i>	308
14.2. Pomiar temperatury ciała — <i>Anna Majda</i>	314
14.3. Pomiar oddechu — <i>Anna Majda</i>	320

14.4.	Pomiar ciśnienia tętniczego krwi metodą pośrednią — <i>Lucyna Płaszewska-Żywko</i>	324
14.5.	Bezpośredni pomiar ciśnienia tętniczego krwi — <i>Lucyna Płaszewska-Żywko</i>	330
14.6.	Pomiar ośrodkowego ciśnienia żylnego — <i>Maria Kózka</i>	333
14.7.	Pomiar saturacji — <i>Maria Kózka</i>	336
14.8.	Pomiar szczytowego przepływu wydechowego (PEF) — <i>Mieczysława Perek</i>	338
14.9.	Spirometria — <i>Krystyna Twarduś</i>	342
14.10.	Pomiar obwodu głowy — <i>Bożena Krzeczowska</i>	347
14.11.	Pomiar obwodu klatki piersiowej — <i>Bożena Krzeczowska</i>	349
14.12.	Pomiar masy ciała — <i>Ewa Kawalec</i>	351
14.13.	Pomiar wzrostu — <i>Iwona Malinowska-Lipień</i>	354
14.14.	Pomiar grubości fałdów skórno-tłuszczowych — <i>Iwona Malinowska-Lipień</i>	357
14.15.	Obliczenie wskaźnika WHR — <i>Ewa Kawalec</i>	360
15.	Asystowanie przy badaniach diagnostycznych	363
15.1.	Badania endoskopowe	363
	Wprowadzenie — <i>Lucyna Ściśło</i>	363
15.1.1.	Artroskopia — <i>Lucyna Ściśło</i>	364
15.1.2.	Bronchoskopia — <i>Lucyna Ściśło</i>	368
15.1.3.	Cystoskopia — <i>Lucyna Ściśło</i>	374
15.1.4.	Endoskopowa cholangiopankreatografia wsteczna (ECPW) — <i>Lucyna Ściśło</i>	379
15.1.5.	Gastroskopia — <i>Lucyna Ściśło</i>	384
15.1.6.	Kolonoskopia — <i>Lucyna Ściśło</i>	391
15.1.7.	Rektoskopia — <i>Lucyna Ściśło</i>	397
15.2.	Badania obrazowe	402
	Wprowadzenie — <i>Agata Reczek</i>	402
15.2.1.	Angiografia mózgu — <i>Urszula Pieczyrak-Brhel</i>	403
15.2.2.	Angiografia serca — <i>Agata Reczek</i>	408
15.2.3.	Arteriografia kończyn dolnych — <i>Elżbieta Walewska</i> ..	414
15.2.4.	Cholangiografia przez dren T (dren Kehra) — <i>Elżbieta Walewska</i>	419
15.2.5.	Scyntygrafia — <i>Ewa Czaja</i>	423
15.2.6.	Rezonans magnetyczny — <i>Ewa Czaja</i>	427
15.2.7.	Tomografia komputerowa — <i>Ewa Czaja</i>	431
15.3.	Nakłucia	438
	Wprowadzenie — <i>Anita Orzeł-Nowak</i>	438
15.3.1.	Nakłucie jamy opłucnej — <i>Anita Orzeł-Nowak</i>	439
15.3.2.	Nakłucie jamy osierdziowej — <i>Agata Reczek</i>	445
15.3.3.	Nakłucie jamy otrzewnej — <i>Anita Orzeł-Nowak</i>	450
15.3.4.	Nakłucie łędźwiowe — <i>Urszula Pieczyrak-Brhel</i>	457
15.3.5.	Nakłucie szpiku kostnego — <i>Anita Orzeł-Nowak</i>	461
15.4.	Biopsje	468
	Wprowadzenie — <i>Marta Kowalewska</i>	468
15.4.1.	Biopsja aspiracyjna cienkoigłowa gruczołu piersiowego — <i>Marta Kowalewska</i>	468
15.4.2.	Biopsja aspiracyjna cienkoigłowa tarczycy — <i>Marta Kowalewska</i>	470

15.4.3. Biopsja aspiracyjna cienkoigłowa trzustki — <i>Marta Kowalewska</i>	471
15.4.4. Biopsja wątroby — <i>Marta Kowalewska</i>	472
16. Obsługa sprzętu i aparatury	475
Wprowadzenie — <i>Maria Kózka</i>	475
16.1. Podłączenie chorego do kardiomonitora — <i>Agata Reczek</i>	476
16.2. Wykonanie badania elektrokardiograficznego (EKG) — <i>Agata Reczek</i>	481
16.3. Wykonanie badania elektroencefalograficznego (EEG) — <i>Urszula Pieczyrak-Brhel</i>	486
16.4. Obsługa pompy infuzyjnej strzykawkowej — <i>Katarzyna Wojnar-Gruszka</i>	490
16.5. Przygotowanie żywienia pozajelitowego i obsługa pompy infuzyj- nej objętościowej — <i>Katarzyna Wojnar-Gruszka</i>	494
16.6. Obsługa respiratora — <i>Katarzyna Wojnar-Gruszka</i>	498
16.7. Przygotowanie respiratora do sterylizacji — <i>Katarzyna Wojnar-Gruszka</i>	501
16.8. Zmontowanie i podłączenie respiratora — <i>Katarzyna Wojnar-Gruszka</i>	504
16.9. Obsługa cyklera do dializy otrzewnowej — <i>Iwona Bodys-Cupak</i>	507

CZĘŚĆ V

PROCEDURY TERAPEUTYCZNE

17. Zabiegi wykonywane w stanach zagrożenia życia

Wprowadzenie — <i>Maria Kózka</i>	515
17.1. Ułożenie chorego w pozycji bezpiecznej — <i>Ewa Ziarko</i>	516
17.2. Udrożnienie dróg oddechowych za pomocą rurki ustno-gardłowej i nosowo-gardłowej — <i>Maria Kózka</i>	518
17.3. Udrożnienie dróg oddechowych za pomocą maski krtaniowej — <i>Maria Kózka</i>	520
17.4. Udrożnienie dróg oddechowych za pomocą rurki przełykowo- -tchawiczej — <i>Maria Kózka</i>	522
17.5. Intubacja dotchawicza — <i>Maria Kózka</i>	524
17.6. Automatyczna defibrylacja zewnętrzna — <i>Katarzyna Wojnar-Gruszka</i>	527
17.7. Pośredni masaż serca — <i>Katarzyna Wojnar-Gruszka</i>	531

18. Dostępły naczyniowe

Wprowadzenie — <i>Lucyna Płaszewska-Żywko</i>	535
18.1. Kaniulacja żył obwodowych — <i>Lucyna Płaszewska-Żywko</i>	536
18.2. Asystowanie przy kaniulacji żył centralnych — <i>Lucyna Płaszewska-Żywko</i>	541
18.3. Usuwanie kaniul — <i>Lucyna Płaszewska-Żywko</i>	547

19. Podawanie leków, krwi i preparatów krwiozastępczych 551

Wprowadzenie — <i>Beata Ogórek-Tęcza</i>	551
19.1. Podawanie leków do oka — <i>Beata Ogórek-Tęcza</i>	552
19.2. Podawanie leków do ucha — <i>Beata Ogórek-Tęcza</i>	556
19.3. Podawanie leków do nosa — <i>Mieczysława Perek</i>	559
19.4. Zakładanie czopków doodbytniczo i dopochwowo — <i>Beata Ogórek-Tęcza</i>	564
19.5. Podawanie leków drogą podskórną — <i>Bożena Krzeczowska</i>	568
19.6. Podawanie leków drogą śródskórną — <i>Bożena Krzeczowska</i>	573
19.7. Podawanie leków drogą domięśniową — <i>Lucyna Płaszewska- Żywko</i>	577
19.8. Podawanie leków i płynów doszypikowo — <i>Anna Majda</i>	581
19.9. Podawanie leków drogą wziewną — <i>Mieczysława Perek</i>	585
19.9.1. Inhalacja z inhalatora ciśnieniowego z dozownikiem (MDI) połączonego z komorą przedłużającą — <i>Mieczysława Perek</i>	585
19.9.2. Nebulizacja za pomocą sprężonego gazu — <i>Mieczysława Perek</i>	589
19.9.3. Podawanie leków z inhalatorów suchego proszku (DPI): Aerolizer, Turbuhaler, Discus — <i>Mieczysława Perek</i> ..	593
19.10. Podłączenie kroplowego wlewu dożylnego — <i>Beata Ogórek-Tęcza</i>	598
19.11. Podłączenie krwi i preparatów krwiozastępczych — <i>Iwona Malinowska-Lipień</i>	602

20. Tlenoterapia i fototerapia 611

Wprowadzenie — <i>Maria Kózka</i>	611
20.1. Podawanie tlenu — <i>Maria Kózka</i>	612
20.2. Fototerapia noworodków — <i>Grażyna Cepuch</i>	615

21. Zabiegi przeciwzapalne 621

Wprowadzenie — <i>Maria Ogarek</i>	621
21.1. Założenie worka z lodem — <i>Maria Ogarek</i>	623
21.2. Założenie okładu/kompresu chłodzącego — <i>Maria Ogarek</i>	626
21.3. Założenie okładu/kompresu wysychającego — <i>Maria Ogarek</i> ..	629
21.4. Założenie okładu/kompresu rozgrzewającego — <i>Maria Ogarek</i> ..	632
21.5. Założenie kompresu żelowego — <i>Maria Ogarek</i>	636
21.6. Założenie termoforu — <i>Maria Ogarek</i>	639
21.7. Bańki lekarskie — <i>Maria Ogarek</i>	642

22. Opatrywanie ran 647

Wprowadzenie — <i>Maria Kózka</i>	647
22.1. Zmiana opatrunku na ranie czystej i częściowe lub całkowite usuwanie szwów — <i>Marta Kowalewska</i>	648

22.2.	Zmiana opatrunku na ranie skażonej bez drenu i (lub) zaopatrzonej w dren — <i>Marta Kowalewska</i>	651
22.3.	Usuwanie drenów — <i>Marta Kowalewska</i>	653
22.4.	Zaopatrzenie przetoki jelitowej — <i>Maria Kózka</i>	655

23. Płukanie

	Wprowadzenie — <i>Alicja Kamińska, Beata Ogórek-Tęcza</i>	657
23.1.	Płukanie worka spojówkowego — <i>Alicja Kamińska</i>	658
23.2.	Płukanie ucha — <i>Alicja Kamińska</i>	662
23.3.	Płukanie jamy ustnej i gardła — <i>Alicja Kamińska</i>	665
23.4.	Płukanie rany — <i>Beata Ogórek-Tęcza</i>	668
23.5.	Płukanie żołądka — <i>Beata Ogórek-Tęcza</i>	672
23.6.	Płukanie pęcherza moczowego — <i>Beata Ogórek-Tęcza</i>	676
23.7.	Płukanie jamy otrzewnej — <i>Beata Ogórek-Tęcza</i>	679
23.8.	Irygacja przetoki jelitowej — <i>Maria Kózka</i>	683

Alfabetyczny spis procedur

Piśmiennictwo